

Eskilstuna kommun
info@eskilstuna.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Djurgårdsskolan F-9 i Eskilstuna kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun att senast den **19 november 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande.

Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten (påtalade brister) samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att verksamheten vid Djurgårdsskolan F-9 inte uppfyller författningarnas krav avseende att det i utbildning ska tas hänsyn till elevers olika behov.

Åtgärder

- Se till att de elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på sitt modersmål ges sådan studiehandledning utifrån elevernas behov. (5 kap. 4 § skolförordningen)

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att verksamheten vid Djurgårdsskolan F-9 inte uppfyller författningarnas krav avseende arbetet med att ge eleverna det särskilda stöd som behövs för att de ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Åtgärder

- Se till att all skolpersonal anmäler till rektorn om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås trots att stöd getts i form av extra anpassningar eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, när detta behov anmälts. Efter att utredningen är gjord ska rektorn, eller den personal som rektorn överlåtit beslutanderätten till, ta ställning till om eleven ska ges särskilt stöd. (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att de åtgärder som anges i åtgärdsprogrammen följs upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)
- Se till att tydliggöra vem som är ansvarig för beslut om åtgärdsprogram. (2 kap. 10 § och 3 kap. 9 § skollagen)

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att verksamheten vid Djurgårdsskolan F-9 inte uppfyller författningarnas krav avseende att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Åtgärder

- Se till att elevhälsans samtliga kompetenser används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Motivering till föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det i utbildningen inte i tillräcklig utsträckning tas hänsyn till elevernas förutsättningar och behov. Detta eftersom det finns brister i skolans arbete med att ge elever den studiehjälp de behöver.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att det i utbildningen ska tas hänsyn till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En

strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av 5 kap. 4 § skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Skolinspektionens utredning

Det finns brister i skolans arbete med att ge studiehandledning på modersmålet till elever som behöver detta. Av intervju med rektorn framgår att elever ges studiehandledning på sitt modersmål. Dock framgår av intervjuer med representanter för elevhälsan F-6 och lärare F-3 att det finns flera elever i årskurserna 1-3 som antingen är nyanlända eller har ett annat modersmål som är i behov av studiehandledning på sitt modersmål. Exempel på språk där det finns behov men där studiehandledning inte ges är arabiska, kroatiska, ryska, somaliska och tigrinja. Av intervju med lärare 4-6 och elevhälsan 7-9 uppges att det finns elever som är i behov av studiehandledning på ungerska som inte ges det. Enligt representanter för elevhälsan F-6 sker fördelning av studiehandledare via en central enhet i kommunen. Elevhälsan ansöker om studiehandledning på modersmålet för alla elever som skolan bedömer är i behov av denna insats. Dock är det inte alltid som detta beviljas. Exempelvis uppges elevhälsan att det finns elever där skolan nyligen ansökt om studiehandledning på modersmålet men inte fått detta beviljat. Istället har specialpedagogen gett stöd i form av extra anpassningar till eleverna men dessa insatser bedöms inte vara tillräckliga för att möta eleverna utifrån deras behov. Enligt representanter för elevhälsan F-6 har avsaknaden av studiehandledning på modersmålet påtalats för skollärovervakningen och att detta riskerar att medföra att elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte kommer nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av intervju med lärare i årskurs F-3 framgår att avsaknaden av studiehandledning på modersmålet gör det svårt att anpassa undervisningen utifrån enskilda elevers behov. Trots användning av olika hjälpmedel såsom anpassade läromedel eller bildstöd uppges lärare att det blir särskilt svårt i ämnet matematik samt de naturorienterade och samhällsorienterade ämnena där eleverna inte förstår alla ord och begrepp.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Djurgårdsskolan F-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Eskilstuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Av utredningen framgår att det på högstadiet finns brister i arbetet med att anmäla elevers eventuella behov av särskilt stöd till rektorn. Vidare framgår att det i årskurs 1-3 förekommer att elevers eventuella behov av särskilt stöd tar mycket lång tid att utreda. Skolenheten behöver också säkerställa att upprättade åtgärdsprogram i årskurs 1-3

kontinuerligt följs upp och utvärderas. Härutöver visar tillsynen att det är oklart vem som beslutar om åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Av 2 kap. 10 § skollagen framgår att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

Av läroplanen för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), avsnitt 2.2, framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, och samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår av avsnitt 2.8 att rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver.

Skolinspektionens utredning

Uppmärksamma och utreda elevers behov av särskilt stöd

Det finns brister i skolans arbete i årskurs 7-9 med att anmäla elevers eventuella behov av särskilt stöd till rektorn. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framgår att det finns en rutin för skolans arbete med att anmäla och utreda

elevers eventuella stödbehov. Av intervju med representanter för elevhälsan för årskurs 7-9 framgår dock att det förekommer att lärare inte anmäler elevers eventuella behov av särskilt stöd till rektorn. Det kan även förekomma att en anmälan om att en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås görs strax innan betyg ska sättas. Detta får till följd att elever riskerar att inte ges det särskilda stöd de har rätt till och därmed riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Det finns brister i skolenhetens arbete med att skyndsamt utreda behovet av särskilt stöd för elever i årskurs 1-3. Av intervju med lärare F-3 och representanter för elevhälsan F-6 framgår att det finns elever i årskurs 1-3 som befaras inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Eleverna ges extra anpassningar och rektorn är informerad om att elevernas eventuella behov av särskilt stöd behöver utredas men detta har inte gjorts. De intervjuade bedömer att flera av dessa elever är i behov av särskilt stöd men det har under vårterminen 2021 inte funnits tillräcklig tillgång till bland annat personal med specialpedagogisk kompetens för att utreda alla elevers stödbehov. Vidare framgår av intervjuer med representanter för elevhälsan F-6 och lärare i årskurs F-3 att det i årskurs 1-3 förekommer att det tar mycket lång tid innan elevers eventuella behov av stöd utreds. Av intervjuer framgår att det finns utredningsärenden som pågått i flera år. Representanter för elevhälsan F-6 uppger att pedagogiska kartläggningar av elevers stödbehov som regel påbörjas direkt efter att ärendet har diskuterats vid elevhälsomötet. Dock kan exempelvis psykolog- eller logopedutredningar ta mycket lång tid innan de genomförs.

Följa upp och utvärdera åtgärdsprogram

Det finns brister i skolenhetens arbete i årskurs 1-3 med att följa upp och utvärdera åtgärder i upprättade åtgärdsprogram. Av intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan F-6 och lärare F-3 framgår att det är personal med specialpedagogisk kompetens som ansvarar för utvärdering av pågående åtgärdsprogram. Av intervju med representanter för elevhälsan F-6 och lärare F-3 framgår att det finns åtgärdsprogram i årskurs 1-3 som inte har utvärderats. Exempelvis finns det åtgärdsprogram där åtgärder inte blivit utvärderade på ett helt läsår. Rektorn uppger att hen inte har följt upp om alla pågående åtgärdsprogram har utvärderats på skolan.

Beslut om åtgärdsprogram

Det finns brister i skolenhetens arbete med att besluta om åtgärdsprogram. Av intervju med rektorn framgår att det är rektorn som fattar beslut om åtgärdsprogram och att rektorn inte har gett någon i personalen i uppdrag att besluta om åtgärdsprogram. Av intervjuer med representanter för elevhälsan F-6 och 7-9 framgår dock att personal med specialpedagogisk kompetens på alla stadier har fått i uppdrag att fatta beslut om åtgärdsprogram och gör det.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Djurgårdsskolan F-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Eskilstuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Av Skolinspektionens utredning framgår att elevhälsans arbete läsåret 2020/21 främst varit åtgärdande och att elevhälsan inte på ett systematiskt sätt arbetat förebyggande och hälsofrämjande utifrån ett kartlagt behov på skolan. Därmed tar rektorn inte sitt särskilda ansvar för att elevhälsans verksamhet utformas för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 25 § skollagen framgår att för elever i bland annat förskoleklass och grundskola ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Av Lgr 11, avsnitt 2.8, framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver.

Skolinspektionens utredning

Det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Av intervjuer med representanter för elevhälsan och rektorn framgår att skolans två skolsköterskor träffar elever vid enskilda hälsobesök i förskoleklass och årskurserna 2, 4 och 7. Enligt intervjuade skolsköterskor ger dessa samtal en god bild av hur eleverna mår och hur de uppfattar sin skolgång. En gemensam diskussion bland elevhälsans olika professioner kring vad dessa samtal på ett skolövergripande plan visat har emellertid inte förts detta läsår. I övrigt framgår av intervjuer med elevhälsan få exempel på hur elevers skolsituation eller lärandemiljö kartläggs. Vid en elevhälsointervju framgår exempelvis att ingen av de intervjuade tagit del av några samlade resultat för hur eleverna upplevt tryggheten på skolan under läsåret.

Av intervjuer med representanter för elevhälsan F-6 och 7-9 framgår att mycket tid läggs på åtgärdande hälsoarbete och att tiden inte räcker till för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. I samband med läsårsstart 2020 var dock elevhälsan med och planerade och genomförde gruppstärkande aktiviteter i alla klasser. Elevhälsan har också deltagit i arbetet med att kartlägga otrygga platser i skolmiljön. Av intervjuer med elevhälsan F-6 och 7-9 framgår vidare att rektorn inte har gett några direktiv kring hur det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska utvecklas på skolan. En förklaring till detta är att skolledningen är ny sedan vårterminen 2021. Av intervju med rektorn framgår att skolan behövt arbeta främst åtgärdande denna termin på grund av pågående pandemi och elevers skolfrånvaro.

Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 9, våren 2021, pekar på ett behov av fler förebyggande och hälsofrämjande insatser. Inom områden som berör trygghet och

studiero är skolans värden lägre, vilket indikerar en mer negativ uppfattning, än för genomsnittet av de skolenheter som deltog i enkätomgången.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Djurgårdsskolan F-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Eskilstuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

På Skolinspektionens vägnar

X Eleonor Duvander

X Tobias Thorén

Beslutsfattare
Signerat av: Eleonor Duvander

Föredragande
Signerat av: Tobias Thoren

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Sara Algulin och Lena Stadler medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Djurgårdsskolan F-9

Fakta om Djurgårdsskolan F-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Eskilstuna kommun under våren 2021. Djurgårdsskolan F-9 besöktes av Skolinspektionen under perioden 31 maj till den 7 juni 2021. Tillsynen genomfördes med hjälp av digitala intervjuer. Skolenheten har 873 elever och omfattar förskoleklass och årskurserna 1-9. Skolenheten leds av en rektor. Huvudman är Eskilstuna kommun.